

Gemeenteraad van Hengelo  
Postbus 18  
7550AA Hengelo

**Gemeente Hengelo**

Postbus 18  
7550 AA Hengelo

<b>Onderwerp</b>	<b>Zaaknummer</b>	<b>Uw kenmerk</b>	<b>Datum</b>
Proces integraal huisvestingsplan onderwijs (IHP)	3324537		11 januari 2022

Geachte heer/mevrouw,

Via deze brief brengen we u op de hoogte van het proces richting het vaststellen van een nieuw integraal huisvestingsplan onderwijs (IHP) voor het primair (speciaal) onderwijs en het voortgezet (speciaal) onderwijs. We richten ons op een raadsbesluit over het nieuwe IHP in het tweede kwartaal van 2022. Dit nieuwe IHP voorziet in een visie voor de periode 2022 – 2038 en een uitvoeringsprogramma voor de aankomende vier jaar. Het uitvoeringsprogramma wordt iedere vier jaar geactualiseerd.

**Achtergrond**

De gemeente is wettelijk verantwoordelijk voor de huisvesting van het primair (speciaal) - en het voortgezet (speciaal) onderwijs. In het integraal huisvestingsplan onderwijs (IHP) leggen schoolbesturen samen met de gemeente hun gedeelde visie op het scholenlandschap van de toekomst vast. Deze gedeelde langetermijnvisie helpt gemeenten en schoolbesturen om strategische keuzes te maken en te bepalen hoe ze met investeringen omgaan. Het wordt voor gemeenten een wettelijke verplichting om een breed IHP op te stellen voor een termijn van zestien jaar. Hierbij wordt het IHP voortgezet onderwijs uit 2018 geïntegreerd en doorontwikkeld in dit bredere IHP.

Het onderwijs is een dynamische wereld. Dat heeft gevolgen voor de eisen aan schoolgebouwen. Groei, krimp, onderwijsconcepten en duurzaamheid; het scholenlandschap verandert mee. Deze kwesties maken dat het bestaande IHP om vernieuwing vraagt en zijn we daarom samen met schoolbesturen van start gegaan om een nieuw IHP te ontwikkelen voor de komende zestien jaar. De wetgever heeft voor een termijn van zestien jaar gekozen vanwege het permanente karakter van vastgoed. Door iedere vier jaar een uitvoeringsprogramma te vernieuwen krijgt het IHP wel een dynamisch karakter zodat uw raad kan bijsturen indien nodig.

Het proces bestaat uit de volgende stappen waarbij we uw raad op gezette tijden betrekken.

**Proces Integraal huisvestingsplan onderwijs (IHP)**

*Fase 1: Visie (oktober - januari)*

Tijdens de eerste fase worden de thema's geïnventariseerd die in het IHP van belang zijn voor de gemeente en de schoolbesturen. Gezamenlijk worden de spelregels, uitgangspunten en bouwstenen geformuleerd op thema's als clustering en spreiding van aanbod in relatie tot toekomstige ontwikkelingen in leerlingenaantal, samenwerking, duurzaamheid en renovatie. Het resultaat van deze fase is een kwaliteitskader. Dit kwaliteitskader is inmiddels in concept gereed en treft u in de bijlage. Dit concept bespreken we graag op een politieke markt zodat u het concept kunt aanvullen indien nodig.

**Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.**

**Bezoekadres**  
Burgemeester van der  
Dussenplein 1

**E-mailadres**  
gemeente@hengelo.nl  
**Telefoonnummer**  
14-074

*Fase 2: Inventarisatie, planvorming en financiën (januari - maart 2022)*

In deze fase brengen wij alle schoolgebouwen in kaart. Voor het basisonderwijs maken we gebruik van de beschikbare informatie uit het in 2019 opgestelde informatiefundament, actualiseren we deze en brengen we aan de hand van het kwaliteitskader de kwaliteit van de gebouwen in beeld. Voor speciaal onderwijs en voortgezet onderwijs doen we een beroep op de schoolbesturen. Van alle gebouwen maken we factsheets, van alle wijken/kernen maken we kansenkaarten. Deze bespreken we met schoolbesturen. In deze fase werken we per wijk/kern en per schoollocatie een scenario uit, op basis van de factsheets en kansenkaarten. De scenario's rekenen we door (meerjarenperspectief) en de prioritering wordt in tijdvakken gespecificeerd.

*Fase 3: Rapportage en implementatie (april - mei 2022)*

De resultaten van alle werksessies en voorgaande fasen resulteren in een conceptrapport. Dit concept bespreken we met uw raad op een politieke markt. Na afronding van de rapportage presenteren we het definitieve IHP inclusief het uitvoeringsprogramma aan uw raad en staat vaststelling centraal. De financiële consequenties in het uitvoeringsprogramma worden verwerkt in de kadernota 2023-2026

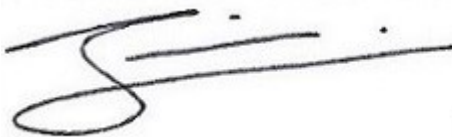
**Stand van zaken**

Inmiddels is fase 1 bijna afgerond en zijn we van start gegaan met fase 2. Na enkele sessies met schoolbesturen hebben we de visie / het kwaliteitskader in concept gereed (zie bijlage). Om fase 1 af te ronden willen we input van uw raad ophalen om het kwaliteitskader compleet te maken. Dit doen wij graag op een beeldvormende politieke markt.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Hengelo,  
de secretaris,

de burgemeester,



De heer J. Eshuis



De heer S.W.J.G. Schelberg

**Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.**

**Bezoekadres**

Burgemeester van der  
Dussenplein 1

**E-mailadres**

gemeente@hengelo.nl

**Telefoonnummer**

14-074

ICS

ADVISEURS



Gemeente  
**Hengelo**

# Integraal Huisvestingsplan Hengelo

Concept kwaliteitskader

Opdrachtgever  
Gemeente Hengelo

Datum  
21 december 2021

Referentienummer  
2210178

Auteur(s)  
Remco Bresser  
Jarno Thole  
Timon Bulten

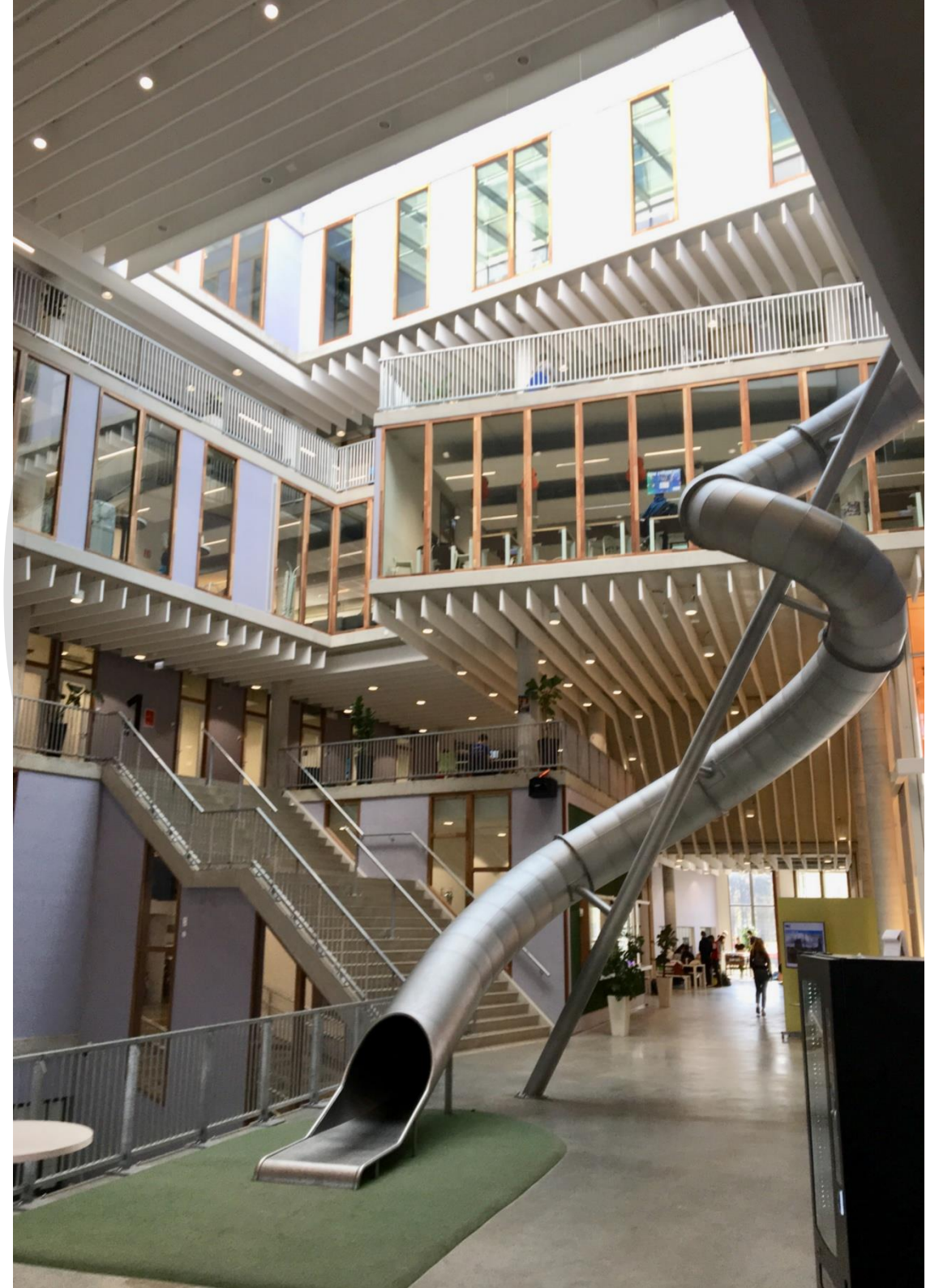
## Inhoudsopgave

### 1. Kwaliteitskader

3

# CON

De inhoud van deze uitgave is eigendom van ICSadviseurs B.V. te Zwolle. Enkel de opdrachtgever waarmee ICSadviseurs B.V. een overeenkomst is aangegaan, heeft een gebruiksrecht voor deze uitgave. De inhoud en omvang van dat gebruiksrecht zijn vastgelegd in de algemene voorwaarden van ICSadviseurs B.V., d.d. december 2008, dan wel in de overeenkomst zoals hiervoor bedoeld. Elk ander gebruik van deze uitgave, door opdrachtgever en of derden is uitgesloten, inhoudende dat niets uit deze uitgave mag worden vereenvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, via internet, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van ICSadviseurs B.V.



**ICS**

ADVISEURS

# Kwaliteitskader



## Onderwijs en samenwerken

### Scheiding van taken

Van wetswege hebben gemeenten en schoolbesturen ieder een eigen taak bij de huisvesting van scholen. Gemeenten zijn vanuit hun zorgplicht verantwoordelijk voor de aanwezigheid van voldoende adequate onderwijscapaciteit. Schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor het onderwijs en de exploitatie van schoolgebouwen en het daarbij horende onderhoud en aanpassingen.

### Passend onderwijs

Per 1 augustus 2013 hebben scholen de zorgplicht om een passende onderwijsplek voor ieder kind aan te bieden. Zodra een school niet tegemoet kan komen aan de zorgbehoefte van een kind, is zij verantwoordelijk om met ouders en schoolbesturen in de regio een passend onderwijsaanbod te realiseren.

### Hengelose voorschool

Het is van belang dat peuters een voorschoolse voorziening bezoeken om goed voorbereid aan de basisschool te kunnen beginnen. In Hengelo vinden we het belangrijk dat alle peuters de mogelijkheid hebben om naar een voorschool te gaan en zetten we in op een hoge kwaliteit van de voorschool.

### Krimp, stabilisering en groei

Het inwoneraantal van Hengelo lijkt, volgens het CBS, tot 2040 met circa 1.100 inwoners te groeien tot 82.200 inwoners om rond 2050 naar het huidige peil te dalen. Deze stijging is met name in het aantal 65+'ers zichtbaar. De leerlingenprognoses geven echter een krimp van circa 13% aan voor de jaren tot 2036. Tegelijkertijd is de woningbouwproductie (en regionale profilering als interessante woon- en werkomgeving) in volle gang en wordt ook daar de nodige aanwas voor het onderwijs verwacht.

### Wat betekent dit voor de huisvesting?

- Het onderwijs is voor iedere leerling toegankelijk; passend en inclusief.
- De Huisvesting is efficiënt; de omvang van scholen is zo goed mogelijk afgestemd op de normatieve ruimtebehoefte.
- Leegstand wordt zoveel als mogelijk opgelost. Door samenwerking of samenvoeging van scholen of verhuur van leegstaande ruimte aan kinderopvang en andere kindfuncties.
- Efficiënte huisvesting betekent echter ook kwaliteit bieden aan leerlingen en medewerkers. Waar nodig en mogelijk worden functies gecombineerd en worden beschikbare ruimtes doelmatig en intensief ingezet.
- Overgangen tussen PO en VO worden geminimaliseerd; schoolbesturen werken aan 0 – 18-voorzieningen en junior colleges. Waar kansen zich voordoen kunnen PO en VO bij elkaar worden gepositioneerd.
- Scholen voor primair onderwijs zoeken de samenwerking in integrale kindcentra (IKC's) met kinderopvangorganisaties en zorg- en kindfuncties. De school wordt een plek die 'om het kind heen' staat. Samenwerking met zorgfuncties is met name van belang binnen het (V)SO. Gemeente en schoolbesturen maken maatwerkafspraken over eigendom van IKC's.
- Levensecht onderwijs is een belangrijk thema in tech-regio Twente. Het onderwijs werkt samen met het bedrijfsleven om hier invulling aan te geven.

## Duurzaamheid

### Klimaatakkoord

Internationaal is in het Klimaatakkoord van Parijs afgesproken dat de uitstoot van CO<sub>2</sub> in 2030 49% minder is ten opzichte van 1990. In 2050, is het streven, moet de CO<sub>2</sub>-uitstoot met 95% zijn afgebouwd. Bijdragen aan dit doel is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van overheden, bedrijfsleven en maatschappelijke partners.

### Energieprestatie

Met ingang van 1 januari 2021 zijn de eisen aan de energieprestatie van nieuwe schoolgebouwen verhoogd; voor nieuwbouw is het uitgangspunt om een bijna energieneutraal gebouw (BENG) te realiseren.

### Aardgasloos

Per 1 juli 2018 worden geen gasaansluitingen voor kleinverbruik gerealiseerd. Gasloos is de norm voor nieuwbouw.

### Wat betekent dit voor de huisvesting?

- Hengelo ambieert om in 2050 te voldoen aan de doelen in het Klimaatakkoord én energieneutraal te zijn. Verduurzaming van de vastgoedportefeuille is van groot belang en onderwijsgebouwen spelen hierbij een belangrijke rol.
- Om deze ambitie te halen is het uitgangspunt voor nieuwbouw energieneutrale gebouwen (ENG). De Schoolbesturen willen het beste binnenklimaat voor hun leerlingen: de ambitie voor nieuw te realiseren schoolgebouwen ligt op Frisse Scholen Klasse A. Daarnaast zijn nieuwe gebouwen circulair gebouwd, met bestaande grondstoffen of herinzetbare grondstoffen die aan de hand van een materialenpaspoort zijn te duiden.
- Levensduur verlengende renovatie is een alternatief voor Nieuwbouw, maar wordt pas ingezet na een afweging op basis van resterende levensduur, resterende boekwaarde(s), kapitaal- en exploitatielasten, bouwkundige, functionele en energetische kwaliteit. Voor levensduur verlengende renovatie worden tenminste een bijna energieneutraal gebouw (BENG) en Frisse Scholen Klasse B gerealiseerd. De levensduur wordt met minimaal 25 jaar verlengd. De gebruiksperiode van een bestaand schoolgebouw vóór levensduur verlengende renovatie is tenminste 40 jaar.
- Huisvestingsvraagstukken worden waar mogelijk gekoppeld aan de uitleg van de warmtevisie.

## Financiën

### Renovatie

Renovatie is tot op heden geen gemeentelijke verantwoordelijkheid. In het in 2017 door PO-raad, VO-raad en VNG opgestelde voorstel voor wetwijziging is voorgesteld om levensduur verlengende renovatie (+25 jaar) van een onderwijsgebouw ook als voorziening te beschouwen. Op landelijk niveau worden wetgeving en beleid ontwikkeld voor de verantwoordelijkheden en bekostiging van renovatie.

### Investeringsverbod

Om co-financiering mogelijk te maken moet het investeringsverbod voor schoolbesturen worden aangepast. Dan kunnen schoolbesturen (mee-)investeren in renovatie dan wel verduurzaming van het schoolgebouw.

### Treasurybesluit

De gemeente Hengelo verstrekt in principe geen geldleningen aan derden, op basis van de Beleidsregels publieke taak leningen en garanties (2014).

### Normbedragen

De VNG-normbedragen voor investeringen liggen beneden de feitelijk benodigde investeringsruimte voor BENG-niveau. Het IHP gaat uit van actuele en marktconforme investeringsbedragen.

### Wat betekent dit voor de Huisvesting?

- De duurzaamheidsambities prevaleren boven financiën; Hengelo kiest voor de lange termijn om bij te dragen aan de klimaatdoelstellingen van Parijs. Zowel gemeenten als schoolbesturen bevinden zich op onontgonnen gebied, in ieder geval als het de wetgeving aangaat. Gemeenten en schoolbesturen zoeken gezamenlijk naar financieringsconstructies om invulling te geven aan de gezamenlijke maatschappelijke verantwoordelijkheid. Financiering boven de wettelijke plicht vraagt om maatwerk.
- Om de doelstelling 'energieneutraal in 2050'te behalen' geniet nieuwbouw doorgaans de voorkeur in de duurzaamheidsopgave. Levensduur verlengende renovatie is een goed alternatief.
- De financiële afweging tussen nieuwbouw of levensduur verlengende renovatie wordt aan de hand van de total costs of ownership (TCO) gedaan. Hierbij wordt zowel naar de investering als de exploitatielasten gekeken.
- Efficiënte onderwijsgebouwen zijn ook financieel gezond; het terugdringen van de leegstand is een opgave op zich, om als zodanig ook in de exploitatie gezonde schoolgebouwen te realiseren.